

T.C.
YARGITAY
21. Hukuk Dairesi

Esas No.	2018/6120
Karar No.	2019/4340
Tarihi:	13.06.2019

İlgili Kanun / Madde

5510 S. SSGSSK/88

- **HİZMET TESPİTİNDE HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRENİN İŞLEMEYECEĞİ DURUMLAR**

• **ÖZETİ** Yasada yer alan 5 yıllık süre hak düşürücü olup mahkeme tarafından kendiliğinden nazara alınması gerektiği gibi davacının aynı işyerinde çalışmasını sürdürmesinin veya 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde tekrar aynı işyerine girerek çalışmasının hak düşürücü sürenin işlemesine engel olmayacağı ve hak düşürücü sürenin, kesilmesi ve durmasının mümkün bulunmadığı hukuksal gerçeği de ortadadır. İşverenin çalıştırmış olduğu sigortalılara ait hangi belgeleri Kuruma vermesi gerektiği Kanun'un 79/1 .maddesinde açıkça ifade edildiği üzere yönetmeliğe bırakılmıştır. ... yapılan Sosyal Sigorta işlemleri Yönetmeliği'nin dördüncü kısmında işverence verilecek belgeler düzenlenmiştir. Bunlar, aylık sigorta primleri bildirgesi (... Yön. Madde 16) , dört aylık sigorta primleri bordrosu (... Yön. Madde 17), sigortalı hesap fişi (... Yön. Madde 18) vs.dir. Yönetmelikte sayılan bu belgelerden birisinin dahi verilmiş olması halinde artık Kanun'un 79/10 (eski 8) maddesinde yer alan hak düşürücü süreden söz edilemez. Yargıtay uygulamasında anılan maddenin yorumu geniş tutulmakta; eğer sayılan belgelerden birisi işveren tarafından verilmişse burada Kurumun işçinin çalışmasından haberdar olduğu ve artık hizmet tespiti davası için hak düşürücü sürenin varlığından söz edilemeyeceği

kabul edilmektedir.
Maddede belirtildiği üzere yönetmelikle tespit edilen belgelerin (işe giriş bildirgesi) verilmesi durumunda hak düşürücü süreden bahsedilemeyeceği gibi çalışmaların sigorta müfettiş raporu ile saptanması durumunda da hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemeyeceği açıktır. Bir sigortalının askere gitmeden önce çalıştığı işyerini askerliğe müteakip girmesi durumunda hizmet akdi mecburi hizmet nedeniyle kesilmiş olduğundan artık hak düşürücü sürenin oluştuğundan bahsedilemez. Davacıya ödenen ücretten sigorta primi kesilen hallerde, davacının iş ve sosyal sigorta mevzuatının öngördüğü sigorta hak ve yükümlülüklerini yerine getirmesi nedeniyle Kurumun Yasa'dan kaynaklanan denetim ve inceleme görevini yapmaması karşısında hak düşürücü sürenin işlemeyeceği kabul edilmelidir.

Davacı, davalılardan işverenlere ait işyerinde geçen çalışmalarının tespitine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, isteğin kısmen kabulüne karar vermiştir.

Hükmün, davalılar vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar verildi.

K A R A R

Dava, davalılara ait dolmuş hatlarında 01/05/1996-01/11/2008 tarihleri arasında aralıksız olarak çalıştığı, tespitine karar verilmesi istemine ilişkindir.

Mahkemece, "a-) Davalılar ... ile ... ve ... haklarında açılan davanın mahkememiz dosyasından tefriki ile ayrı esasa kaydına

b-) Davalı ... yönünden; Davanın KABULÜ ile; Davacının davalı işveren ...'na ait ... sicil ve... plaka sayılı "Minibüs İşletmesi" işyerinde; 20.9.2001 – 19.10.2001 ve 1.4.2002 – 25.5.2002 tarihleri arasında 506 sayılı Yasanın 78 maddesine göre belirlenen sigorta primine esas kazançların alt sınırı ile 85 gün çalıştığı, 85 günlük çalışmalarının Kuruma bildirilmediğinin TESPİTİNE" karar verilmiştir.

Karar, davalılar ve Kurum vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dosyadaki kayıt ve belgelerden; davacının davalılara ait işyerlerinden adına verilmiş işe giriş bildirgesi ve Kuruma bildirilmiş çalışma kaydı olmadığı, kararın gerekçesinde "yazılı delil başlangıcı olan ve ilk trafik para cezası tutanağının düzenlendiği 3.8.2001 tarihinden itibaren çalışmaya başladığının ve tanık ...'in son çalışma tarihi olan 15.07.2008 tarihine kadar devamlı çalıştığı"hususlarına dayanılarak davanın kabulüne karar verildiği, anlaşılmaktadır. Davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Yasa'nın 79/10. ve 5510 sayılı Yasa'nın 86/8. maddeleri bu tip hizmet tespiti davaları için özel bir ispat yöntemi öngörmemiş ise de

davanın niteliği kamu düzenini ilgilendirdiği ve bu nedenle özel bir duyarlılık ve özenle yürütülmesi gerektiği Yargıtay'ın ve giderek Dairemizin yerleşmiş içtihadı gereğidir. 506 sayılı Yasa'nın 79/10. ve 5510 sayılı Yasa'nın 86/8. maddelerine göre Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır. Yasada yer alan 5 yıllık süre hak düşürücü olup mahkeme tarafından kendiliğinden nazara alınması gerektiği gibi davacının aynı işyerinde çalışmasını sürdürmesinin veya 5 yıllık hak düşürücü süre içerisinde tekrar aynı işyerine girerek çalışmasının hak düşürücü sürenin işlemesine engel olmayacağı ve hak düşürücü sürenin, kesilmesi ve durmasının mümkün bulunmadığı hukuksal gerçeği de ortadadır.

İşverenin çalıştırmış olduğu sigortalılara ait hangi belgeleri Kuruma vermesi gerektiği Kanun'un 79/1 .maddesinde açıkça ifade edildiği üzere yönetmeliğe bırakılmıştır. ... yapılan Sosyal Sigorta işlemleri Yönetmeliği'nin dördüncü kısmında işverence verilecek belgeler düzenlenmiştir. Bunlar, aylık sigorta primleri bildirgesi (... Yn. Madde 16) , dört aylık sigorta primleri bordrosu (... Yn. Madde 17), sigortalı hesap fişi (... Yn. Madde 18) vs.dir. Yönetmelikte sayılan bu belgelerden birisinin dahi verilmiş olması halinde artık Kanun'un 79/10 (eski 8) maddesinde yer alan hak düşürücü süreden söz edilemez. Yargıtay uygulamasında anılan maddenin yorumu geniş tutulmakta; eğer sayılan belgelerden birisi işveren tarafından verilmişse burada Kurumun işçinin çalışmasından haberdar olduğu ve artık hizmet tespiti davası için hak düşürücü sürenin varlığından söz edilemeyeceği kabul edilmektedir.

Maddede belirtildiği üzere yönetmelikle tespit edilen belgelerin (işe giriş bildirgesi) verilmesi durumunda hak düşürücü süreden bahsedilemeyeceği gibi çalışmaların sigorta müfettiş raporu ile saptanması durumunda da hak düşürücü sürenin geçtiğinden söz edilemeyeceği açıktır. Bir sigortalının askere gitmeden önce çalıştığı işyerini askerliğe müteakip girmesi durumunda hizmet akdi mecburi hizmet nedeniyle kesilmiş olduğundan artık hak düşürücü sürenin oluştuğundan bahsedilemez. Davacıya denen ücretten sigorta primi kesilen hallerde, davacının iş ve sosyal sigorta mevzuatının öngördüğü sigorta hak ve yükümlülüklerini yerine getirmesi nedeniyle Kurumun Yasa'dan kaynaklanan denetim ve inceleme görevini yapmaması karşısında hak düşürücü sürenin işlemeyeceği kabul edilmelidir.

Somut olayda, davanın 16/04/2010 tarihinde açıldığı, tespitine karar verilen srelerin 2001 ve 2002 yıllarına dair olduğu, hakdşrc sürenin uzun yıllar önce dolmuş olduğu, dava konusu dönemde hak düşürücü süreyi kesecek, davalı işyerinden verilmiş işe giriş bildirgesi ya da Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde belirtilen belgelerin de bulunmadığı, trafik para cezası tutanağının hak düşürücü süreyi kesecek belgelerden olmadığı anlaşıldığından, davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalıların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, temyiz harcının istek halinde temyiz eden davalılara iadesine, 13/06/2019 gününde oy birliğiyle karar verildi.